Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Veřejná podpora a její vliv na obchod mezi členskými státy EU

Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

2013 Autor: Martin Bulušek

VI. ročník Konzultant: JUDr. Jan Brodec, LL.M., PhD.

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VI. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze dne 14.4.2013

…….…….

Martin Bulušek

Obsah

1. ÚVOD.. ..... **3**

2. VEŘEJNÉ PODPORY A HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ **3**

2.1. OBECNĚ 3
2.2. V PRÁVU EU 3

3. VEŘEJNÁ PODPORA – DEFINIČNÍ ZNAKY **5**

3.1. PODPORA 5
3.2. STÁTNÍ PROSTŘEDKY 6
3.3. PODNIK A ODVĚTVÍ 7
3.4. ZVÝHODNĚNÍ 8
3.5. NARUŠENÍ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE 9

4. OVLIVNĚNÍ OBCHODU MEZI ČLENSKÝMI STÁTY **9**

4.1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ 10
4.1.1. Obchod 10
4.1.2. Mezi členskými státy 11
4.2. DE MINIMIS 12
4.3. RECENTNÍ ROZHODNUTÍ KOMISE 12
4.3.1. Rozhodnutí Komise SA.34576 ze dne 7.11.2012 („Piaget Institute“) 13
4.3.2. Rozhodnutí Komise SA.33243 ze dne 7.11.2012 („Jornal de Madeira“) 13
4.3.3. Rozhodnutí Komise SA.34891 ze dne 20.11.2012 („Przemyśl Stronghold“) 14
4.4. ZHODNOCENÍ 15

5. ŘÍZENÍ VE VĚCECH VEŘEJNÝCH PODPOR PŘED KOMISÍ **15**

5.1. NOTIFKACE, PŘEDBĚŽNÝ PŘEZKUM A FORMÁLNÍ VYŠETŘOVACÍ ŘÍZENÍ 16
5.1.1. Notifkace *17*
5.1.2. Předběžný přezkum *17*
5.1.3. Formální vyšetřovací řízení *17*
5.2. PROTIPRÁVNÍ PODPORA 18
5.3. ZNEUŽITÁ PODPORA 19

6. ZÁVĚR **20**

Použité zkratky

Komise	Evropská komise
Procesní nařízení	Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie

1. Úvod

Veřejné podpory patří mezi zajímavé téma, zasahující do více právních oblastí, a to zejména do práva evropského, správního a obchodního. Tato práce si klade za cíl stručně představit, jak se pojem veřejné podpory vyvinul v rozhodovací a legislativní praxi orgánů EU, zejména pak Soudního dvora Evropské unie a Evropské komise. Zvláště přihlédnuto bude zejména k jednomu z definičních znaků veřejné podpory, *„ovlivnění obchodu mezi členskými státy*“. U tohoto definičního znaku bude prozkoumáno jeho místo v rozhodovací praxi SDEU a Komise. Pojednáno bude dále o druzích řízení před Komisí, která má ve věcech veřejných podpor exkluzivní postavení v tom, že rozhoduje ex ante, zda určité opatření vůbec veřejnou podporou je, a dále, zda je podporou slučitelnou s vnitřním trhem EU.

2. Veřejné podpory a hospodářská soutěž

2.1. Obecně

Existuje mnoho názorů na roli státu v ekonomice. Stát má nepochybně k dispozici mnoho nástrojů, jak do ekonomiky zasahovat, otázkou však zůstává, které z těchto prostředků, jak, kdy a jestli vůbec má využít. Obecně panuje shoda na tom, že zásah státu prospívá trhu tam, kde pomáhá odstranit tržní selhání. Pouze fungující trh je schopný vytvořit prostředí vedoucí ke zlepšení životních podmínek. Při takovémto odstraňování tržních selhání je však třeba dbát na to, aby výsledkem opatření nebylo jen prohloubení nežádoucího stavu. Takový stav může být způsoben tím, že cenou za zásah státu bude deformace hospodářské soutěže a potřeba zvýšit příjmy státu o prostředky, vložené mnohdy neefektivně do upadajících podniků či odvětví. Právě narušení hospodářské soutěže a ovlivnění obchodu mezi členskými státy má zabránit regulace veřejných podpor na úrovni práva EU.

2.2. V právu EU

Základním úběžníkem evropské integrace byla od samého počátku myšlenka společného trhu.[1] Právě za tímto účelem přenesly státy své pravomoci na organizaci ESUO, byť bylo v dané době a za daných okolností jejich cílem vytvoření toliko společného trhu uhlí

[1] Lisabonská smlouva užívá již výlučně termínu *„vnitřní trh*“. Nahrazování pojmu *„společný trh*“ pojmem *„vnitřní trh*“ lze zřetelně zaznamenat zejména od Jednotného evropském aktu r. 1986, který za jeden ze svých hlavních cílů označil uskutečnění *„vnitřního trhu*“. Tento cíl se k roku 1992 považuje v EU za splněný. V této práci budeme tudíž užívat pojmu *„vnitřní trh*“. Vnitřní trh se od společného trhu odlišuje vyšším stupněm integrace, a je chápán jako předstupeň hospodářské unie, která nad rámec vnitřního trhu zahrnuje též jednotný měnový systém, centrální banku, společnou zahraniční a obchodní politiku apod., viz TICHÝ, Luboš. *Evropské právo: komentář*. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011, str. 401 – 402.

a oceli. Takto úzké pojetí bylo ovšem rychle překonáno a společný trh je minimálně od založení Evropského hospodářského společenství chápán univerzálně, a to jako prostředek k dosažení dalších, v té době převážně hospodářských cílů.[2] S tím, jak v průběhu integrace nabývala stále více na důležitosti ochrana lidských práv a souvisejících statků, začíná být vnitřní trh stále více chápán jako prostředek k uskutečnění těchto vyšších, nyní již i v užším smyslu slova nehospodářských cílů. To nic nemění na tom, že jde stále o integrační prostředek zcela základní. Článek 26 odst. 2 SFEU stanoví, že: *„vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními Smluv.*“ Vnitřní trh je tedy zejména pojmem shrnujícím myšlenku *čtyřech základních svobod EU*. Z toho vyplývá, že vnitřní trh EU je především trhem liberalizovaným, globalizovaným a deregulovaným. Vnitřní trh je svobodně přístupný, a to zejména v tom smyslu, že jsou odstraněna omezení na národní úrovni. Takto volně přístupný trh umožňuje, aby mezi subjekty v rámci celé EU došlo za rovných podmínek ke konkurenčnímu boji, který ve svém důsledku vede k nejefektivnějšímu využívání zdrojů, zvyšování kvality produktů, snižování cen apod.

Dle článku 26 odst. 1 SFEU: *„Unie přijímá opatření určená k vytvoření nebo zajištění fungování vnitřního trhu v souladu s příslušnými ustanoveními Smluv.*“ Dle článku 3 odst. 1 SFEU patří mezi výlučné pravomoci EU: *„[S]tanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu.*“ Účelem pravidel hospodářské soutěže EU je tedy zajištění fungování vnitřního trhu EU. Právní normy, upravující chování subjektů v rámci hospodářské soutěže bývají souhrnně označovány jako tzv. „soutěžní právo“. V této práci chápeme soutěžní právo po vzoru mnohých autorů v širokém smyslu, a regulaci veřejných podpor do něj zařazujeme.[3] Toto pojetí ostatně odpovídá i systematickému členění SFEU, která zařazuje do hlavy VII Společná pravidla pro hospodářskou soutěž, daně a sbližování právních předpisů, kapitoly 1 Pravidla hospodářské soutěže, Oddílu 2 Státní podpory.

Právo veřejných podpor má tedy pevné, i když specifické místo v soutěžním právu EU, jakožto souboru právních nástrojů, jež mají svým závazným charakterem přispět k fungování hospodářské soutěže v rámci vnitřního trhu, a pomoci tak naplnit cíle procesu evropské integrace.

---

[2] Viz článek 2 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství: *„Posláním Společenství je vytvořením společného trhu a postupným odstraňováním rozdílů mezi hospodářskými politikami členských států podporovat harmonický rozvoj hospodářských činností ve Společenství, nepřetržitý a vyvážený růst, vyšší stabilitu, rychlejší zvyšování životní úrovně a užší kontakty mezi členskými státy.*“

[3] Obdobně např. TICHÝ, Luboš. *Evropské právo: komentář*. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011; JANKŮ, M., MIKUŠOVÁ, J.: Veřejné podpory v soutěžním právu EU. Praha: C. H. Beck, 2012. Ze zahraničních autorů právo veřejných podpor pojednávají v rámci výkladu soutěžního práva EU např. ROTH, P a Vivien ROSE. *European community law of competition: komentář*. 6th ed. New York: Oxford University Press, 2008.

3. Veřejná podpora – definiční znaky

Veřejná podpora bývá definována skrze čtyři definiční znaky, kterými jsou:

1) poskytnutí ze státních prostředků
2) zvýhodnění určitého podniku či odvětví výroby
3) možné narušení hospodářské soutěže
4) ovlivnění obchodu mezi členskými státy

V rámci prvního definičního znaku bývá pojednávána tzv. „selektivita“, v rámci druhého definičního znaku tzv. „přičitatelnost“. V této práci, ve které je samostatně prozkoumán zejména čtvrtý definiční znak, se budeme rovněž zbylými definičními znaky zabývat více diferencovaně, což by mělo vést k lepšímu pochopení celého článku 107 odst. 1 SFEU.

3.1. Podpora

V právu EU není pojem „*podpora*“ vymezen skrze výčet forem jež může nabýt, ale skrze svůj účinek. „*Pojem „podpora" tedy zahrnuje nejen pozitivní plnění, jako jsou dotace, ale rovněž různé formy zásahů, které snižují náklady, jež obvykle zatěžují rozpočet podniku, a které tak, aniž by byly dotacemi v užším slova smyslu, mají tutéž povahu a stejné účinky*.“ [4] Účinkem, sjednocujícím chápání toho, co je podporou, je narušení hospodářské soutěže a ovlivnění obchodu mezi členskými státy. Pojem „*podpora*“ tedy zahrnuje nejen různé formy plnění, jako jsou např. dotace, půjčky apod., ale i další zásahy, které vedou zejména ke snižování nákladů,[5] a to nejen skrze daňová zvýhodnění či nepožadování úroků, ale i skrze prodej veřejného majetku za preferenčních, tj. netržních podmínek, či naopak nákup zboží ze strany veřejného subjektu za netržní (tj. nepřiměřeně vysoké) ceny.

[4] Věc T-613/97 Union française de l’express (UFEX).
[5] Srov. např. věc C-390/98 H.J. Banks & Co. Ltd: „*The concept of aid is wider than that of a subsidy because it embraces not only positive benefits, such as subsidies themselves, but also measures which, in various forms, mitigate the charges which are normally included in the budget of an undertaking and which, without therefore being subsidies in the strict meaning of the word, are similar in character and have the same effect.*“

3.2. Státní prostředky

Státní prostředky představují poměrně problematický definiční znak. Ani z judikatury SDEU není zcela patrné, jakým způsobem musí být státní prostředky zapojeny, a co se vlastně „*státními prostředky*“ rozumí.

Zmíněný problém je založen již samotným zněním článku 107 odst. 1 SFEU: „*Podpory poskytované* ***v jakékoli formě státem*** *nebo* ***ze státních prostředků*** (…).“ Disjunktivní vztah by naznačoval, že postačí naplnění buď jednoho či druhého znaku, přičemž první znak (*v jakékoli formě státem*) je natolik obecný, že vlastně zahrnuje i znak druhý (*ze státních prostředků*). Vzhledem k tomu, že při výkladu pojmu „podpora“ bylo zdůrazněno, že stěžejní je její „efekt“ a nikoli forma, je na místě se ptát, jakým způsobem vlastně musí být státní prostředky dotčeny. Musí například dojít přímo k transferu peněžních prostředků ze státu na příjemce? Jelikož veřejná podpora může být poskytnuta např. i odpuštěním úroků, daňových úlev či prodejem za netržních podmínek, nezdá se, že by muselo dojít přímo k „přesunu“ státních prostředků, a dostačuje jejich zapojení v tom smyslu, že se tyto prostředky „nerozmnoží“. V opačném smyslu ovšem vyznívá rozhodnutí SDEU ve věci C-379/98 PreussenElektra, ve kterém soud posuzoval, zda opatření stanovící výrobcům energie povinný výkup elektřiny z obnovitelných zdrojů, nezakládá veřejnou podporu. Negativní rozhodnutí SDEU bylo odůvodněno právě tím, že nedochází k žádnému přesunu státních prostředků. Tento výklad se zdá ovšem paušálně neudržitelný, jelikož by bylo možné jej obcházet těmi opatřeními, kterými by stát nařizoval soukromým podnikům „transfery“ mezi sebou navzájem. Takové opatření, se stejným účinkem jako přímé poskytnutí prostředků státem, by v rámci tohoto přístupu nezakládalo veřejnou podporu.

Co se týče „státních prostředků“, zde není pochyb o tom, že: „*není namístě rozlišovat mezi případy, kdy je podpora poskytnuta státem přímo, a těmi, kdy je poskytnuta prostřednictvím veřejné nebo soukromé organizace, určené nebo zřízené tímto státem.*“[6] V souvislosti s „nepřímým“ poskytování veřejné podpory je ovšem nutné, aby veřejná podpora poskytovaná „skrze“ podnik soukromého práva, byla státu tzv. „přičitatelná“. Přičitatelnost se dá charakterizovat jako možnost státu prosadit v daném podniku svou vůli, tedy faktickou schopnost učinit rozhodnutí vedoucí k poskytnutí veřejné podpory.[7]

---

[6] Rozhodnutí SDEU ve věci C-345/02 Pearle BV.

[7] KINCL, Michael. *Praktický průvodce veřejnou podporou: vymezení pojmu a otázky související*. Praha: BOVA Polygon, 2012, str. 18.

Vedle přičitatelnosti, lze dále uvažovat i o tom, zda poskytnutí veřejné podpory musí proběhnout „zaviněně“. Výše bylo řečeno, že nezáleží na formě podpory, ale za její esenciální znak je považován účinek na hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy EU. Rovněž v případě „poskytnutí“ lze uvést, že orgány EU nezkoumají, zda poskytnutí podpory bylo „zaviněno“ či nikoliv. Nehraje tedy roli, zda byl podnik či odvětví zvýhodněn např. v důsledku omylu (na základě kterého nedošlo k řádnému vyměření daně). Nezáleží ani na tom, zda podnik sám chtěl veřejné podpory dosáhnout. Ani na jedné straně tedy patrně nemusí existovat zavinění. Dalo by se říci, že ve věcech veřejných podpor se uplatní tzv. princip absolutní odpovědnosti, tedy odpovědnosti za výsledek. Vyplývá to např. z rozhodnutí Komise 92/11/EEC ze dne 31.7.1991 týkající se podeje pozemků hrabstvím Derbyshire společnosti Toyota Motor Corporation.[8] V daném případě došlo ke špatnému cenovému ohodnocení části pozemků, důsledkem kterého byla jejich konečná ceny nižší, než by byla cena tržní, stanovená na základě odhadu správného. Komise v daném případě konstatovala, že prodej pozemků představoval protiprávní veřejnou podporu neslučitelnou s vnitřním trhem, a požadovala navrácení podpory ve výši 4,2 milionu liber.

3.3. Podnik a odvětví

Na rozdíl od českého práva[9] není pojem „podnik“ v právu evropském chápán jako objekt vlastnických vztahů, ale jako *„ucelená produkční jednotka poskytující služby nebo výrobky pro trh, nazíraná jednotně bez ohledu na vlastnické vztahy.*“[10] Právní forma tedy nehraje žádnou roli, na rozdíl od poskytování služeb či výrobků pro trh, neboli „hospodářskou (ekonomickou) aktivitu“. Jak poznamenává Kincl, znakem ekonomické aktivity nemusí být přímo úplatnost (př. bezplatně poskytované vzdělání dotované z evropských prostředků).[11] Podnikem se tedy rozumí ekonomicky efektivní jednotka. Podnikem je proto především podnikatel, a to jak fyzická, tak právnická osoba (soukromého i veřejného práva), sdružení osob, neziskové organizace, občanská sdružení apod. V každém konkrétním případě musíme posoudit charakter podniku nikoli dle národního práva, ale dle jeho ekonomické aktivity.

---

[8] *„There was no evidence of any intention on the part of Toyota to request or receive State aid. On a technical point, the United Kingdom representatives argued that the District Valuer should have been requested to base his valuation on land prices at April 1989 - when the terms of the sale were actually agreed - and not February 1990 - when the sale agreement was formally signed. Finally, even if there were State aid, the amount was so negligible that it would not affect trade between Member States.*“

[9] Srov. ustanovení § 5 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku.

[10] PELIKÁNOVÁ, Irena. *Obchodní právo*. 2., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer 2010, str. 209.

[11] KINCL, Michael. *Praktický průvodce veřejnou podporou: vymezení pojmu a otázky související*. Praha: BOVA Polygon, 2012, str. 21.

Co se týče pojmu „odvětví“, není tento pojem v odborné literatuře ani judikatuře příliš reflektován.[12] Tento pojem více nežli s pojmem „podnik“ souvisí s tzv. selektivitou, která bude zmíněna v následujícím bodě. Návodným by v této oblasti mohl být např. rozsudek ve věci C-143/99 Adria-Wien Pipeline. SDEU zde rozhodl o tom, že daňové opatření ve formě slevy na dani (tax measure – rebate of energy taxes), které je založeno na rozdílu mezi výrobním odvětvím (manufacturing sector) a ostatními odvětvími, je selektivní a zakládá veřejnou podporu.

3.4. Zvýhodnění

Zvýhodnění musí být (i) selektivní – tzn. dostává se ho pouze určitému podniku či odvětví (a jiným ne) a (ii) děje se tak za netržních podmínek, tzn. za „běžného chodu věcí“ by podnik či odvětví výhody nedosáhly.

Tzv. selektivita vyjadřuje skutečnost, že podpory se podniku či odvětví dostalo na základě nikoli obecného opatření. Obecným opatřením by byl např. obecně závazný daňový právní předpis určitého členského státu EU. „Obecnost“ se tedy neposuzuje vzhledem k celému území EU, tj. napříč celým vnitřním trhem. Z důvodu vysoké citlivosti v této oblasti nejsou rozdíly v právních řádech jednotlivých států považovány za veřejnou podporu, byť se k ní v kontextu evropského trhu mohou někdy blížit, a to zejm. uvažujeme-li území malých členských států.

Soulad s tržními podmínkami je obvykle vykládán skrze tzv. „princip soukromého investora.“ Poměrně velké množství rozhodnutí Komise týkající se veřejné podpory „končí“ konstatováním, že veřejný subjekt se v daném případě choval jako soukromý investor, tj. úročil standardní měrou, investoval do perspektivní oblasti nebo pořizoval či zcizoval za tržní ceny. Není přitom rozhodné, zda se jedná a progresivní či naopak záchranné opatření. Choval-li se veřejný subjekt jako soukromý investor, nemohl nijak narušit hospodářskou soutěž, ani ovlivnit obchod mezi členskými státy. Dané opatření, které je v souladu s tím, jak by se v dané situaci zachoval soukromý investor, tudíž vůbec není veřejnou podporou ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU. Stát nemá povinnost ji notifikovat, pokud tak neučiní z opatrnosti (viz dále, zejm. bod 5 této práce).

Je samozřejmě otázkou, do jaké míry lze pohled veřejného orgánu nahrazovat či srovnávat s pohledem soukromého investora. Veřejný orgán má jistě tendence brát mnohem

[12] Český pojem „*odvětví*“ vyvolává představu jisté ucelené a vymezené oblasti. V anglickém znění SFEU tomuto pojmu nicméně odpovídá slovní spojení „*production of certain goods*“.

menší ohledy na rizikovost daného opatření ve smyslu ekonomickém a hledí naopak např. na zájmy sociální.

3.5. Narušení hospodářské soutěže

V případě hospodářské soutěže výslovně stačí, pokud je opatření schopné byť jen potenciálního (možného) narušení hospodářské soutěže. Komise tedy nemusí prokazovat, že v tom kterém případě k narušení skutečně došlo, což je ostatně v souladu s preventivním charakterem řízení ve věcech veřejných podpor (tzv. notifikace, v podrobnostech viz zejména bod 5.1. této práce). Základní podmínkou byť jen možného naplnění tohoto definičního znaku je tedy faktická existence soutěže na relevantním trhu. Naplnění tohoto definičního znaku je v drtivé většině případů dovozeno z toho, že veřejná podpora je selektivní. Posílení jednoho podniku na úkor ostatních se považuje za potenciální narušení hospodářské soutěže.[13]

4. Ovlivnění obchodu mezi členskými státy

Tato část bude věnována poslednímu z definičních znaků veřejné podpory, a to „*ovlivnění obchodu mezi členskými státy*“. Stejně jako předešlé definiční znaky, i tento je znakem konstitutivním, tzv. že není-li naplněn, nejedná se v daném případě o veřejnou podporu. Tento definiční znak bývá v odborné literatuře mnohdy poněkud „zanedbáván“. Nutno ovšem říci, že je tomu tak ve velké míře i díky přístupu samotné Komise, která má většinou daný definiční prvek buď za a priori splněný, nebo se k jeho posouzení v rámci jednotlivých rozhodnutí ani nedostane. Poměrně dosti prostoru věnuje tomuto prvku definice veřejné podpory Kincl, který podotýká, že: „*Určit, zda je tento znak v případě určitého opatření naplněn, patří podle mého názoru k nejsložitějším myšlenkovým operacím. (…) Na druhou stranu tento znak skýtá určité argumentační možnosti k přesvědčení Evropské komise, že se u konkrétního opatření o veřejnou podporu nejedná.*“[14] V této kapitole budeme vycházet právě z těchto východisek, tj. pokusíme se prozkoumat, jakým způsobem Komise a soudy EU přistupují k tomuto definičnímu znaku veřejné podpory, a zda v rámci tohoto přístupu zbývá určitý argumentační prostor, který by mohl využít členský stát nebo případně i příjemce podpory v rámci příslušného řízení. Budeme přitom přihlížet především k tomu, za jakých

[13] Srov. např. věc C-730/79 Philip Morris.
[14] KINCL, Michael. *Praktický průvodce veřejnou podporou: vymezení pojmu a otázky související*. Vyd. 1. Praha: BOVA Polygon, 2012, str. 39.

okolností má Komise či SDEU za to, že daný definiční znak není naplněn, tj. kdy lze mít za to, že určité opatření vůbec nezakládá veřejnou podporu.

Dodejme ještě, že „vliv na obchod mezi členskými státy“ je v právu EU označován za tzv. mezistátní klauzuli.[15] Účelem mezistátní klauzule je, že definuje hranici rozlišující mezi oblastí pokrytou komunitárním právem a oblastí pokrytou právem členských států. Právo členských států se užije tam, kde je dotčeno pouze území jednoho členského státu, tedy není zde přítomen „komunitární prvek“. V současné době však veřejné podpory (alespoň v ČR) spadají plně pod pravomoc Komise. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže plní dnes již toliko roli koordinačního orgánu v oblasti veřejné podpory a jeho pravomoci jsou vymezeny zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů. Tyto pravomoci, spočívající ve výkonu koordinační, poradenské, konzultační a monitorující činnosti.

4.1. Vymezení základních pojmů

Nejprve se pokusíme vyložit jednotlivé pojmy daného definičního znaku, tj. pojmy „*obchod*“, a „*mezi členskými státy*“.

4.1.1. „Obchod“

Pod pojem „*obchod*“ je v případě veřejných podpor nutno zahrnout více, než pouze „*výměnu zboží*“[16] či „*výměnu zboží, služeb, kapitálu, platební styk apod.*“[17] Pod pojem „obchod“ je nutno při zohlednění rozhodnutí orgánů EU zahrnout de facto veškerou ekonomickou aktivitu v kontextu volného pohybu čtyřech základních svobodu v rámci EU.[18]

---

[15] SYLLOVÁ, Jindřiška. *Lisabonská smlouva: komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010, str. 443.
[16] KINCL, Michael. *Veřejná podpora v Evropské unii: vymezení pojmu a otázky související*. Praha: Polygon, 2004, str. 21.
[17] KINCL, Michael. *Praktický průvodce veřejnou podporou: vymezení pojmu a otázky související*. Praha: BOVA POLYGON 2012, str. 39.
[18] VAN BAEL, Ivo. *Competition law of the European Community*. 4th ed. Aspen Publishers, 2005, str. 101.
Dále např.: „*The concept of "**trade**" is not limited to traditional exchanges of goods and services across borders. It is a wider concept, covering all cross-border economic activity including establishment. This interpretation is consistent with the fundamental objective of the Treaty to promote free movement of goods, services, persons and capital.*“ Převzato z http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/l26113_en.htm.

4.1.2. „Mezi členskými státy“

K možnému ovlivnění obchodu musí dojít *„mezi členskými státy“*. I tato součást definičního prvku veřejné podpory je vykládána velice široce. Především stačí, pokud existuje možnost ovlivnění obchodu mezi pouhými dvěma státy EU.[19] Obchod mezi dvěma státy nemusí potenciálně zasáhnout ani celé území daných států, ale dostačuje ovlivnění jen pouhé části území členských států.[20] Je přitom nutné zdůraznit, že není třeba, aby bylo území ovlivněno přímou přeshraniční obchodní aktivitou. K možnosti ovlivnění obchodu mezi členskými státy, tj. k možnému ovlivnění obchodu byť i jen na části jiného členského státu EU může dojít i v případě, že v daném případě neexistuje intraunijní obchod a veřejná podpora je adresována příjemci působícím výlučně na území jednoho členského státu.[21] Možnost ovlivnění obchodu v tomto případě koresponduje s širokým chápáním pojmu „obchod“, jak byl vyložen výše. Proto je možné ovlivnění obchodu spatřovat nejen v tom, že jiné podniky mohou mít ztíženou možnost umístit na daném trhu své výrobky, ale i v tom, že ostatní soutěžitelé mají ztíženou možnost se na území „zasaženém“ veřejnou podporou usadit či poskytovat své služby,[22] tzn. reálně k obchodu mezi členskými státy nemusí v daném okamžiku vůbec docházet. Na závěr uveďme, že dokonce ani v případě veřejné podpory směřující do oblasti exportu, tj. do oblasti obchodu „vně“ členských států, nelze vyloučit, že taková veřejná podpora ovlivní obchod mezi členskými státy.[23]

Na rozdíl od článku 101 odst. 1 SFEU [24] a článku 102 odst. 1 SFEU [25], který výslovně hovoří o *„možném“* ovlivnění obchodu mezi členskými státy, uvádí článek 107 odst. 1 SFEU: *„(…) pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy (…).“* Vynechání modality, přímo hovořící o dostatečnosti pouze *„možného“* ovlivnění obchodu mezi členskými státy, by mohlo

---

[19] Tuto skutečnost jazykově lépe než čeština odráží angličtina, která v článku 101 odst. 1 SFEU užívá spojení *„(…) affects trade **between** Member States (…).“*

[20] VAN BAEL, Ivo. *Competition law of the European Community*. Aspen Publishers, 2005, str. 102.

[21] Např. věc T-55/99 CETM v Commission: *„Furthermore, an aid may be of such a kind as to affect trade between Member States and distort competition even if the recipient undertaking, which is in competition with undertakings from other Member States, does not itself participate in crossborder activities.“*

[22] Srov. rozhodnutí ve věci C-280/00 Altmark: *„Jestliže členský stát poskytne podniku veřejnou dotaci, může být totiž díky této dotaci poskytování dopravních služeb uvedeným podnikem zachováno nebo rozšířeno s tím důsledkem, že příležitosti podniků usazených v jiných členských státech poskytovat své dopravní služby na trhu tohoto státu se zmenšují.“*

[23] Kincl uvádí příklad rozhodnutí Komise č. 2004/168/EC týkající se podpory portugalského hotelového komplexu v Brazílii. Komise shledala, že opatření podnik zvýhodňuje. In KINCL, Michael. *Praktický průvodce veřejnou podporou: vymezení pojmu a otázky související*. Praha: BOVA POLYGON 2012, str. 41.

[24] *„S vnitřním trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které **by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy** (…).“*

[25] *„S vnitřním trhem je neslučitelné, a proto zakázané, pokud to **může ovlivnit obchod mezi členskými státy** (…).“*

naznačovat, že Komise v každém případě zjišťuje, zda k ovlivnění obchodu skutečně došlo. Z rozhodnutí SDEU[26] a Komise, jakož i z odborné literatury[27] nicméně vyplývá, že i v případě veřejných podpor postačuje k naplnění tohoto definičního prvku pouhá *možnost* ovlivnění obchodu mezi členskými státy. Co se týče tzv. podpory de minimis, u které se má automaticky za to, že nenarušuje hospodářskou soutěž a neovlivňuje obchod mezi členskými státy viz další bod této práce.

4.2. De minimis

Podpora de minimis (tj. podpora malého rozsahu) představuje veřejnou podporu, u které se díky její výši a priori předpokládá, že není schopna ovlivnit obchod mezi členskými státy či narušit hospodářskou soutěž. V současné době je podpora de minimis upravena v nařízení rady (ES) č. 994/98, jehož článek 2 zmocňuje Komisi stanovit formou nařízení, že určité podpory nesplňují všechna kritéria článku 107 odst. 1 SFEU, a že jsou tedy vyňaté z oznamovací povinnosti stanovené v článku 108 odst. 3 SFEU, pokud podpora poskytnutá stejnému podniku za dané časové období nepřekročí určitou pevně stanovenou částku. Na základě nařízení Komise 1998/2006/ES se jedná částku 200.000 Euro, kterou je možno jednomu podniku poskytnout během tří let.

V souvislosti s podporou de minimis je zajímavé uvést, že předtím, než v této oblasti došlo k přijetí zmíněných právních předpisů, shrnujících rozhodovací praxi SDEU a Komise, zaujímal SDEU velmi striktní postoj k výši podpor, a k možnosti jejich vlivu na obchod mezi členskými státy EU. SDEU zejména zastával názor (na rozdíl od Komise), že neexistuje žádná paušální hranice „*de minimis*“ a i velmi malá podpora může ovlivnit obchod mezi státy EU.[28]

4.3. Recentní rozhodnutí Komise

Vzhledem k tomu, že Komise zveřejňuje svá rozhodnutí ve věcech veřejných podpor skrze internetové stránky[29], které jsou vybaveny možností vyhledávání na základě poměrně

---

[26] Např. věc C-372/97 Itálie v. Komise: „*The Commission is required, not to establish that such aid has a real effect on trade between Member States and that competition is actually being distorted, but only to examine whether that aid is liable to affect such trade and distort competition.*“

[27] Srov. např. „*There is no indication, that the omission of the word ‚may‘ in Article 87 is material*“, in ROTH, P. a Vivien ROSE. *European community law of competition: komentář.* 6th ed. New York: Oxford University Press, 2008, str. 1521.

[28] Viz např. rozhodnutí SDEU ve věcech C-113/00 Spain v. Commission, či C-172/03 Heiser.

[29] Jedná se o stránky http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/

detailních kritérií, bylo možno ověřit přístup Komise k definičnímu znaku „ovlivnění obchodu mezi členskými státy“ přímo skrze její rozhodnutí. Konkrétně se jednalo o vyhodnocení zhruba 60-ti rozhodnutí Komise, vydaných mezi lety 2008 a 18.1.2013. Vyhledávacím kritériem spojujícím všechna rozhodnutí byl jejich druh, v angličtině označovaný jako rozhodnutí „*does not constitute aid*“. Komise tedy v případě zkoumaných opatření dospěla k závěru, že „*nejsou podporou ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU*“ (*No aid in the sense of Art. 107 (1) TFEU*). Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit, zda má Komise zkoumaný definiční znak v rámci posledních let a priori více méně za splněný, nebo zda existují i rozhodnutí, dle kterých určité opatření není veřejnou podporou právě proto, že není s to ovlivnit obchod mezi členskými státy. Mezi zkoumanými rozhodnutími byly pouhé tři případy, ve kterých komise došla k závěru, že dané opatření není veřejnou podporou ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU proto, že nedošlo k naplnění definičního znaku „*ovlivnění obchod mezi členskými státy*“.

4.3.1. Rozhodnutí Komise SA.34576 ze dne 7.11.2012 („Piaget Institute“)

V tomto případě šlo o výstavbu jednotky dlouhodobé péče pro psychicky nemocné v rámci univerzitního kampusu. Příjemcem byl neziskový institut mající za cíl podporu vzdělání a výzkumu v oblasti sociální péče. Celková kapacita zařízení činila 50 lůžek a 26 zaměstnanců. Z veřejných prostředků mělo být vynaloženo přibližně 1.150.000 Eur.

Komise své rozhodnutí založila na tom, že zařízení nebude své služby aktivně veřejně nabízet. Dále zohlednila počet lůžek – pouhých 50, jakož i fakt, že na lůžkách nebude docházet k rychlému střídání pacientů, jelikož se jedná o zařízení dlouhodobé péče. Vzhledem k charakteru zařízení lze tedy uzavřít, že je velmi nepravděpodobné, že by mohlo být využíváno jinými pacienty, než rezidenty daného regionu. Dané zařízení tak není schopno ovlivnit obchod mezi členskými státy EU.

4.3.2. Rozhodnutí Komise SA.33243 ze dne 7.11.2012 („Jornal de Madeira“)

Předmětná věc byla posouzena na základě podnětu konkurenčního soutěžitele, který Komisi upozornil na podporu poskytnutou vydavateli deníku Jornal de Madeira, společnosti EJM, která byla z 99,84% vlastněna autonomním regionem Madeira (územním samosprávným celkem). Dle informací bylo vydavateli EJM mezi lety 2000 a 2012 poskytnuto z veřejných prostředků celkem 40.670.848 Eur formou tzv. akcionářských půjček.

Společnost, vydávající jeden ze dvou deníků v daném regionu, byla neustále ve ztrátě, která byla kryta z veřejných prostředků. Vydavatel konkurenčního deníku namítal, že za normálních tržních podmínek by deník zanikl, a že opatření představují protiprávní veřejnou podporu neslučitelnou s vnitřním trhem. Portugalské orgány na dotaz Komise namítaly, že opatření nejsou veřejnou podporou, jelikož neovlivňují obchod mezi členskými státy. Je tomu tak vzhledem k čistě lokálnímu charakteru deníku Jornal de Madeira, který se zaměřuje pouze na lokální tématiku, a to i charakterem inzerované reklamy.

Komise se zaměřila na to, zda by obchod mezi členskými státy mohl být ovlivněn v oblastech vydávání periodik, vysílání a reklamy. Vzhledem k tomu, že aktivity společnosti EJM jsou zaměřeny výhradně na daný region, periodikum vychází pouze v portugalštině a obsahuje toliko inzerci a články s lokální tematikou, není dle Komise možné, aby docházelo k soutěži s ostatními médii v členských státech EU. Poskytnuté prostředky dle Komise nebyly užity na expanzi mimo region a čistě lokální charakter aktivit zůstal napříč léty zachován. Aktivity společnosti EJM pak dle Komise ani neodrazují ostatní soutěžitele od možnosti začít působit na portugalském trhu. Daná opatření tedy netvořila veřejnou podporu.

4.3.3. Rozhodnutí Komise SA.34891 ze dne 20.11.2012 („Przemyśl Stronghold“)

Primárním účelem poskytnutí veřejných prostředků bylo uchování kulturního dědictví, podpora vzdělání a cestovního ruchu restaurováním památky a vytvořením kulturního parku. Plánovaná výše vynaložených veřejných prostředků dosahovala přibližně 2,7 mil Eur. Výsledky stavební činnosti budou využívány převážně k nekomerčním účelům. Pouze malá část komplexu (dvě konferenční místnosti a ubytovna s kapacitou 20 lůžek) bude využívána komerčně.

Komise za prvé sdružení vzniklé za účelem realizace výše popsaných cílů nepovažovala za podnik ve smyslu evropského práva, a to z toho důvodu, že jeho cílem není hospodářská činnost. Objekt bude z převážné většiny sloužit k nekomerčním účelům. Komise dále konstatovala, že co se týče malé části celého komplexu, která má být využívána komerčně, nelze k její velikosti a čistě lokálnímu způsobu propagace uvažovat o možnosti, že by mohla naplnit námi zkoumaný definiční znak veřejné podpory, tedy například přitáhnout do dané lokality nebo do Polska obecně turisty z jiných členských států EU.[30]

[30] Viz str. 7 předmětného rozhodnutí:„*These Stronghold facilities are therefore* ***not capable of deviating tourist flows from other Member States*** *and any possible foreign users of these facilities can be deemed to have made their decision to travel to Poland irrespective of the existence of these facilities.*“

4.4. Zhodnocení

Z výše uvedeného vyplývá, že zkoumaný definiční prvek je v důsledku názoru o uskutečnění vnitřního trhu v rámci EU, jakož i díky striktnímu přístupu SDEU, co do možnosti argumentace významně omezen. Z velmi extenzivního výkladu pojmu „obchod“ či „mezi členskými státy“ je zřejmé, že námi zkoumaný definiční znak bude ve velké většině případů považován za splněný. Jistá argumentační možnost se naskýtá pouze tam, kde má dané opatření čistě lokální (regionální) dopad. Pouze v takovém případě je možno uvažovat o tom, že by díky nesplnění zkoumaného definičního znaku určité opatření nezakládalo veřejnou podporu. Na takové opatření by se potom nevztahovala ani tzv. notifikační povinnost (viz dále). Nicméně vzhledem k výše uvedenému patrně nelze spoléhat na to, že Komise bude na určité opatření pohlížet jako na čistě regionální záležitost, a členský stát (jakož i příjemce podpory) by se za takové situace mohl ocitnout v nepříjemné situaci, jež by mohla vést až k nutnosti danou podporu navrátit.

5. Řízení ve věcech veřejných podpor před Komisí

Poté, co jsme se zabývali tím, co je vlastně veřejnou podporou ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU, je vhodné zmínit se o tom, jaké právní důsledky může opatření naplňující znaky veřejné podpory státu přinést. V prvé řadě je nutné upozornit na to, že článek 107 odst. 1 SFEU jednak není považován za přímo aplikovatelný a stanoví, že veřejné podpory jsou za splnění výše uvedených definičních prvků *„(…) neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.“* O tom, zda určité opatření státu je veřejnou podporou ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU a zda je taková veřejná podpora slučitelná s vnitřním trhem, rozhoduje téměř výhradně Komise[31]. Komise tedy autoritativně určí, zda opatření veřejného orgánu je vůbec veřejnou podporou ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU. V případě, že opatření definiční znaky veřejné podpory splňuje, rozhodne Komise o její slučitelnosti s vnitřním trhem. Právním titulem slučitelnosti mohou být jednak přímo odstavce 2 a 3 článku 107 SFEU, jednak nařízení Rady přijatá na základě článku 109 SFEU (tzv. „blokové výjimky“), či nařízení přijatá Komisí na základě článku 108 odst. 4 k provedení nařízení Rady přijatých dle článku 109 SFEU. Komisi by se informace o veřejných podporách měly v prvé řadě dostat ze strany samotného státu, který má na základě článku 108 odst. 3 SFEU povinnost Komisi

[31] Výjimkou je článek 108 odst. 2, třetí pododstavec, kdy může o slučitelnosti veřejné podpory s vnitřním trhem na žádost státu rozhodnout Rada, odůvodňují-li takové rozhodnutí mimořádné okolnosti.

informovat o záměrech poskytnout nebo upravit existující podpory. Jedná se o tzv. notifikační povinnost, na základě které Komise posoudí, zda záměr je vůbec veřejnou podporou ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU, a pokud ano, zda se jedná o podporu slučitelnou s vnitřním trhem. Ne vždy je ovšem notifikační povinnost státem dodržena. Komise si nicméně i v takovém případě většinou o případu veřejné podpory zjedná znalost na základě podnětů, a to zejména od ostatních soutěžitelů, jež se cítí být podporou poškozeni. V případě, že Komise dojde k závěru, že v daném případě se jednalo o veřejnou podporu, došlo ze strany státu k porušení notifikační povinnosti a taková podpora je považována za protiprávní (unlawful), bez ohledu na to, zda je s vnitřním trhem slučitelná či nikoli. Je tedy důležité rozlišovat pojmy „protiprávní veřejné podpory“ – tj. veřejné podpory nenotifikované, a „veřejné podpory neslučitelné s vnitřním trhem“. V následující části se pokusíme postup Komise ve věcech veřejných podpor stručně popsat.

5.1. Notifikace, předběžný přezkum a formální vyšetřovací řízení

K provedení článku 108 SFEU bylo přijato nařízení Rady EU č. 659/1999, tzv. „Procesní nařízení“, které poměrně detailně stanovuje postup Komise ve věcech veřejných podpor.

O tom, zda určité opatření je nebo není veřejnou podporou dle článku 107 odst. 1 SFEU rozhoduje téměř výlučně Komise. Členský stát má možnost opatření vyhodnotit, za veřejnou podporu jej nepovažovat, a opatření Komisi nenotifikovat. Vystavuje se tím nicméně riziku, že opatření za veřejnou podporu považováno bude, a na základě neprovedení notifikace se bude jednat o tzv. protiprávní veřejnou podporu.[32] Stát má možnost z důvodu právní jistoty opatření notifikovat.

Komise dále rozhoduje o slučitelnosti veřejné podpory s vnitřním trhem. Členský stát není sám oprávněn rozhodnout o slučitelnosti veřejné podpory s vnitřním trhem na základě článku 101 odst. 2 či odst. 3 SFEU. Jiná je situace v případě tzv. blokových výjimek. Blokové výjimky vyjímají určité veřejné podpory právě z povinnosti notifikace, tj. působnosti článku 108 SFEU. Tyto veřejné podpory (např. veřejné podpora de minimis) jsou vyňaty z notifikační povinnosti a považovány za slučitelné s vnitřním trhem. Z notifikační povinnosti

[32] Článek 1 písm. f) Procesního nařízení.

jsou rovněž vyňaty tzv. existující podpory ve smyslu čl. 1 písm. b) Procesního nařízení.[33] Úprava existující podpory je ovšem podporou, která notifikaci vyžaduje.[34]

5.1.1. Notifikace

Notifikační povinnost má výhradně členský stát, nikoli příjemce podpory. Notifikaci veřejné podpory nespadající pod žádnou z blokových výjimek je třeba provést před jejím poskytnutím. Stát by měl rovněž pamatovat na to, že až do rozhodnutí Komise o tom, zda opatření je veřejnou podporou a zda je podpora slučitelná s vnitřním trhem, nesmí podporu poskytnout.[35] Notifikace musí být prováděny elektronicky skrze internetové stránky Komise.[36]

5.1.2. Předběžný přezkum

Po obdržení notifikace (nebo podnětu či stížnosti) provede Komise přezkoumání okolností a zejména projedná danou věc s členským státem. Od členského státu může především vyžadovat nezbytné údaje. Na vydání rozhodnutí v rámci předběžného přezkumu má Komise lhůtu dvou měsíců. Rozhodnout může tak, že (i) opatření nepředstavuje veřejnou podporu, (ii) opatření je veřejnou podporou slučitelnou s vnitřním trhem, nebo (iii) opatření vyvolává pochybnosti o tom, zda je či není veřejnou podporou slučitelnou s vnitřním trhem a je třeba zahájit formální vyšetřovací řízení.[37]

5.1.3. Formální vyšetřovací řízení

Formální vyšetřovací řízení se zahajuje rozhodnutím Komise, která rovněž vyzve zúčastněné strany k podání připomínek. Zúčastněnou stranou (v terminologii Procesního nařízení „zainteresovanou stranou“) je kterýkoli členský stát, osoba, podnik nebo sdružení

[33] Dle článku 1 písm. b) Procesního nařízení se existující podporou rozumí (i) podpora existující před vstupem Smlouvy v platnost (ii) již dříve schválená podpora (iii) podpora považovaná za schválenou z důvodu nečinnosti Evropské komise (iv) podpora, od jejíhož poskytnutí uběhla promlčecí doba 10 let (v) podpora, která v době poskytnutí podporou nebyla a stále se jí až v důsledku společného trhu.
[34] Viz článek 108 odst. 3 SFEU a článek 1 písm. c) Procesního nařízení. Dle článku 4 Procesního nařízení se za změnu podpory nepovažuje zvýšení rozpočtu o 20%.
[35] Článek 108 odst. 3 SFEU a článek 3 Procesního nařízení. Tato ustanovení jsou označována jako tzv. „stand-still clause“, neboli „pozastavovací klauzule“.
[36] JANKŮ, Martin a MIKUŠOVÁ, Jana. *Veřejné podpory v soutěžním právu EU*. Praha: C.H. Beck, 2012, str. 108.
[37] Článek 4 odst. 2, odst. 3 a odst. 4 Procesního nařízení.

podniků, jejichž zájmy by mohly být ovlivněny poskytnutím podpory.[38] Řízení je však primárně vedeno proti členskému státu, jakožto poskytovateli podpory. Ostatní zainteresované osoby, a to ani příjemce, nemají krom možnosti se vyjádřit, žádná další práva (např. na nahlížení do spisu apod.). Jejich zájmem, stejně jako zájmem členského státu, je pak snést dostatek argumentů, které přesvědčí Komisi o tom, že dané opatření nezakládá veřejnou podporu, případně o její slučitelnosti s vnitřním trhem.[39] Formální vyšetřovací řízení skončí jedním ze čtyřech možných rozhodnutí, a to (i) opatření není veřejnou podporou, (ii) veřejná podpora je slučitelná s vnitřním trhem, (iii) veřejná podpora je slučitelná s vnitřním trhem za podmínek uvedených v rozhodnutí (iv) veřejná podpora je neslučitelná s vnitřním trhem.[40]

5.2. Protiprávní podpora

Protiprávní podpora je podpora poskytnutá v rozporu s článkem 108 odst. 3 SFEU. Jedná se tedy o tzv. nenotifikovanou veřejnou podporu. Takovou podporu nemohla Komise posoudit v rámci předběžného přezkumu ani formálního přezkumného řízení, nemohla tedy vyslovit její slučitelnost s vnitřním trhem, což náleží pouze jí.

Informace o nenotifikované veřejné podpoře se mohou ke Komisi dostat na základě nejrůznějších podnětů či stížností. Komise věc prošetří, přičemž si od dotčeného státu může vyžádat další údaje. Poté, co stát předloží své připomínky, může Komise rozhodnout, že stát má podporu pozastavit, případně i požadovat, aby podpora byla vybrána zpět.[41] K rozhodnutí o povinnosti pozastavit veřejnou podporu dochází minimálně, k rozhodnutí o povinnosti vybrat poskytnutou podporu zpět doposud nedošlo.[42] Šetření může skončit, stejně jako předběžný přezkum, jedním se tří rozhodnutí, tedy že (i) opatření nepředstavuje veřejnou podporu, (ii) opatření je veřejnou podporou slučitelnou s vnitřním trhem, nebo (iii) opatření vyvolává pochybnosti o tom, zda je či není veřejnou podporou slučitelnou s vnitřním trhem a je třeba zahájit formální vyšetřovací řízení. Rovněž formální vyšetřovací řízení skončí jedním ze čtyřech rozhodnutí, s tím, že je-li podpora shledána neslučitelnou s vnitřním trhem, musí být navrácena. Povinnost navrátit veřejnou podporu není chápána jako sankce, ale jako

[38] Článek 1 písm. h) Procesního nařízení.
[39] JANKŮ, Martin a MIKUŠOVÁ, Jana. *Veřejné podpory v soutěžním právu EU*. Praha: C.H. Beck, 2012, str. 118.
[40] Článek 7 odst. 2, odst. 3, odst. 4, odst. 5 Procesního nařízení.
[41] To za podmínek, že není pochyb o tom, že opatření je veřejnou podporou, je nutné ihned jednat a existuje riziko závažné nenapravitelné škody pro soutěžitele.
[42] JANKŮ, Martin a MIKUŠOVÁ, Jana. *Veřejné podpory v soutěžním právu EU*. Praha: C.H. Beck, 2012, str. 127.

soukromoprávní odpovědnost, a proto přechází i na případného právního nástupce neoprávněného příjemce.[43] Pouhá protiprávnost veřejné podpory, tedy její nenotifikování, nemůže založit povinnost veřejnou podporu navrátit, není-li zároveň shledána neslučitelnou s vnitřním trhem. To však neznamená, že by protiprávní podpora byla „legalizována“. Rovněž absence jakékoli sankce za porušení povinnosti notifikovat veřejné podpory Komisi by z článku 108 SFEU činilo imperfektní právní normu. Ochranu práv ostatních soutěžitelů jsou v takovém případě oprávněny zajistit národní soudy. Prostředkem ochrany je zde možnost požadování výhody, kterou podnik získal předčasným obdržením podpory, a která až následně byla Komisí prohlášena za slučitelnou s vnitřním trhem, případně náhrada škody způsobené ostatním soutěžitelům.[44]

5.3. Zneužitá podpora

Zneužitou podporou je podpora použitá poživatelem v rozporu s rozhodnutím o slučitelnosti veřejné podpory s vnitřním trhem v rámci předběžného přezkumu. Takové rozhodnutí vždy obsahuje výjimku, na základě které je veřejná podpora slučitelná. Užití podpory k jinému účelu, než který původně umožnil podřazení podpory pod danou výjimku, zakládá její zneužití. To samé platí o v případě rozhodnutí o slučitelnosti veřejné podpory s vnitřním trhem a tímtéž rozhodnutím doplněným o podmínku, které jsou možnými ukončeními formálního vyšetřovacího řízení.

Postup Komise bude obdobný, jako v případě protiprávních veřejných podpor popsaných v předchozím bodě této práce.

[43] JANKŮ, Martin a MIKUŠOVÁ, Jana. *Veřejné podpory v soutěžním právu EU*. Praha: C.H. Beck, 2012, str. 133.
[44] Tamtéž, str. 186.

6. Závěr

Cílem této práce byl pokus o stručné představení „veřejných podpor“, zejména pak jednoho z jejích definičních znaků, a to „ovlivnění obchodu mezi členskými státy“. Práce dále stručně představila specifika řízení ve věcech veřejných podpor. Rozborem rozhodnutí Komise se ukázalo, že daný definiční znak má ustálenou podobu, a ve většině případů je jeho naplnění presumováno. Důvodem je uskutečnění vnitřního trhu, v rámci kterého je prakticky každé zvýhodnění s to potenciálně ovlivnit obchod mezi členskými státy. Tento přístup byl od samého počátku ražen rozhodovací praxí SDEU. Teprve až kodifikace ukončila spory o to, zda je vůbec možné kvantifikovat hranici, pod kterou již o ovlivnění obchodu nelze uvažovat (tzv. veřejná podpora de minimis). Mimo podpory, které nepodléhají notifikačnímu řízení, je ovšem třeba, aby se měl daný stát na pozoru, a opatření, jež se zdají zakládat veřejnou podporu, Komisi notifikoval. Opatření by totiž veřejnou podporu z důvodu nenaplnění námi zkoumaného definičního znaku nenaplnilo pouze v případech s čistě regionálním dopadem, a takových případů bylo za posledních pět let rozhodovací činnosti Komise poměrně velmi málo.

Použitá literatura:

GOYDER, D a Vivien ROSE. *EC competition law: komentář*. 4th ed. New York: Oxford University Press, 2003, 592 s. ISBN 01-992-5788-4.

JANKŮ, Martin a Jana MIKUŠOVÁ. *Veřejné podpory v soutěžním právu EU*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2012, 275 s. ISBN 978-807-4004-308.

KINCL, Michael. *Veřejná podpora v Evropské unii: vymezení pojmu a otázky související*. 1. vyd. Praha: Polygon, 2004, 145 s. ISBN 80-727-3097-5.

KINCL, Michael. *Praktický průvodce veřejnou podporou: vymezení pojmu a otázky související*. Vyd. 1. Praha: BOVA Polygon, 2012, 98 s. ISBN 978-807-2731-688.

KOENIG ..., Ed. by Christian... *EC competition and telecommunications law*. 4th ed. The Hague: Kluwer Law Internat, 2002, 1682 s. ISBN 90-411-1814-4.

PELIKÁNOVÁ, Irena. *Obchodní právo*. 2., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 576 s. ISBN 978-807-3575-250.

ROTH, P a Vivien ROSE. *European community law of competition: komentář*. 6th ed. New York: Oxford University Press, 2008, 1679 s. ISBN 01-992-8651-5.

SYLLOVÁ, Jindřiška. *Lisabonská smlouva: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H.Beck, 2010, 1299 s. ISBN 978-807-4003-394.

TICHÝ, Luboš. *Evropské právo: komentář*. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011, 953 s. ISBN 978-807-4003-332.

VAN BAEL, Ivo. *Competition law of the European Community*. 4th ed. Aspen Publishers, 2005, 1682 s. ISBN 90-411-2309-1.